

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการที่ได้มีการเพิ่มเติมมาตรา 89/2 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ 25) พ.ศ. 2550 และได้มีการกำหนดให้มีสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำมาใช้ในการลงโทษจำคุกผู้กระทำความผิด แต่ในมาตราดังกล่าวกำหนดไว้ว่าต้องเป็นผู้ที่ได้รับโทษจำคุกมาแล้วระยะหนึ่ง อันเป็นเงื่อนไขของการที่จะสามารถอยู่ในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำตามความหมายของมาตรา 89/2 ได้ โดยเหตุผลอันเป็นที่มาของการเพิ่มเติมกฎหมายนั้น เนื่องจากความแออัดภายในเรือนจำซึ่งมีสาเหตุมาจากจำนวนผู้ต้องขังที่ไม่ได้สัดส่วนกับพื้นที่ของเรือนจำ และเรือนจำไม่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดในบางประเภทเช่น ผู้กระทำความผิดเล็กน้อย หรือผู้กระทำความผิดพลั้งพลาด ดังนั้น เพื่อให้ผู้ซึ่งต้องรับโทษจำคุกควรอยู่ในสถานที่ที่เหมาะสมมากกว่าการจำคุกเพียงแต่ในเรือนจำ จึงได้มีการปรับปรุงวิธีการจำคุกโดยกำหนดให้มีการจำคุกยังสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำได้

หากการใช้เรือนจำเป็นที่คุ้มขังเฉพาะผู้ต้องขังที่เป็นผู้ร้ายสำคัญ เรือนจำก็จะไม่แออัดและสามารถปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในการให้การดูแลอบรมแก้ไขได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สามารถที่จะจำแนกลักษณะ สาเหตุการกระทำผิด ความบกพร่องทางจิตใจ หรือทางสังคม เพื่อวางแผนทางในการปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล และยังสามารถควบคุมตัวผู้ร้ายสำคัญที่แก้ไขไม่ได้หรือผู้ร้ายที่เป็นอันตรายต่อสังคมไว้นาน ๆ โดยไม่ลดโทษ เพื่อเป็นการป้องกันสังคมจากคนกลุ่มนี้ที่จะกลับมาทำร้ายสังคมอีก ซึ่งหากเรือนจำมีความแออัด ปะปนกันระหว่างผู้กระทำความผิดในประเภทต่าง ๆ อาจมีการถ่ายทอดการกระทำผิดไปยังนักโทษในบางประเภทได้อีกทั้งการที่ผู้กระทำความผิดเล็กน้อยหรือผู้กระทำความผิดพลั้งพลาดต้องถูกลงโทษหนักเกินไปจากสัดส่วนของการกระทำความผิดซึ่งไม่มีความเหมาะสม ดังนั้น มาตรการลงโทษระดับกลางจึงสามารถมาจัดการกับการลงโทษกับบุคคลบางประเภทได้

ในการที่จะสร้างเรือนจำเพิ่มขึ้นเพื่อมารองรับจำนวนนักโทษที่เพิ่มสูงขึ้นนั้น เป็นการแก้ไขปัญหาวางอย่างไม่ตรงจุด และไม่สอดคล้องกับแนวคิดในการเลี่ยงการลงโทษจำคุกประกอบกับภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบันที่รัฐบาลต้องรับภาระค่าใช้จ่ายเพื่อมาเลี้ยงดูนักโทษที่มีจำนวนเพิ่มขึ้น

ทุกปี ซึ่งทำให้รัฐบาลเองต้องรับภาระมากเกินไปเพราะตราใบที่สังคมไทยเราไม่มีมาตรการทางเลือกมาลงโทษกับผู้กระทำผิดที่ไม่ควรรับโทษในเรือนจำมาใช้ อนาคตยังคงต้องสร้างเรือนจำเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีที่สิ้นสุด อีกทั้งจำนวนเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เองก็ไม่เพียงพอรองรับต่อเรือนจำที่สร้างเพิ่มและรัฐบาลยังคงรับภาระค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายเพิ่มมากขึ้นอีกด้วยจึงเป็นผลเสียจากการที่ประเทศต้องเสียบงบประมาณเลี้ยงดูผู้ต้องขังมากเกินไป ในขณะที่สังคมก็ไม่ได้รับประโยชน์จากการสร้างเรือนจำที่เพิ่มขึ้นอีกด้วย

ดังนั้น โทษจำคุกในเรือนจำไม่ใช่เป้าหมายหลักของการลงโทษสำหรับผู้กระทำความผิดทุกประเภท หากแต่เป็นเพียงวิธีการอย่างหนึ่งเท่านั้นในการปฏิบัติต่อผู้กระทำผิด ซึ่งยังคงมีสถานที่อื่นที่หลากหลายนที่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้ ตามแต่ลักษณะประเภทของการกระทำเพื่อให้ได้สัดส่วนต่อความผิดที่ได้กระทำลง

ในประเทศไทยเองได้มีการนำการลงโทษในสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำมาใช้ในลักษณะของผู้กระทำความผิดคดีอาชญากรรมซึ่งเป็นเยาวชนที่ได้รับโทษ โดยลักษณะของการลงโทษคือให้ควบคุมตัวอยู่ในโรงเรียนวิวัฒน์พลเมืองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการควบคุมตัวในค่ายทหารที่มีประสิทธิภาพและสามารถบำบัดฟื้นฟูผู้กระทำผิดได้ ดังเช่นสหรัฐอเมริกาที่นำมาตรการควบคุมตัวในค่ายทหารเป็นโทษอย่างหนึ่งของการลงโทษผู้กระทำผิด (boot camp) ดังจะเห็นได้ว่าการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในค่ายทหารถือเป็นทางเลือกอย่างหนึ่งที่จะสามารถลงโทษกับผู้กระทำผิดบางประเภทได้

ด้วยเหตุนี้ การลงโทษจำคุกแต่เพียงในเรือนจำจึงไม่เหมาะสมกับผู้กระทำผิดบางประเภท ได้แก่ผู้กระทำความผิดครั้งแรก ผู้กระทำความผิดเล็กน้อย หรือผู้กระทำความผิดโดยพลั้งพลาด ฯลฯ ดังนั้นทางเลือกในการใช้สถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำมาใช้ดังเช่นการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ในค่ายทหารนั้นจึงเป็นช่องทางหนึ่งที่เหมาะสมกับการลงโทษและการแก้ไขฟื้นฟูให้สามารถกลับตัวเป็นคนดีต่อสังคมต่อไป อีกทั้งไม่เป็นการสร้างมลทินให้กับผู้กระทำผิดอีกด้วย

สำหรับมาตรการลงโทษระดับกลางของต่างประเทศมีหลากหลายวิธีด้วยกัน ได้แก่ การทำงานบริการสังคม การปรับแบบคำนวณจากรายได้ การจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้เสียหาย การกำหนดให้ต้องไปรายงานตัวที่ศูนย์รายงานตัว การกักขังให้อยู่ในบ้านโดยใช้หรือไม่ใช่เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ การใช้ศูนย์ควบคุมในชุมชน การคุมประพฤติแบบเข้มข้น และการควบคุมตัวในค่ายทหารซึ่งเป็นมาตรการที่ได้เสนอในสารนิพนธ์เล่มนี้

ดังนั้น สารนิพนธ์เล่มนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหลักเกณฑ์การจำคุกสถานที่อื่นโดยไม่ใช้เรือนจำตามมาตรา 89/2 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อเป็นแนวทางในการเสนองานวิจัยชิ้นนี้ โดยพิจารณาจากการควบคุมตัวในค่ายทหารให้เป็นสถานที่ทางเลือกในการ

ลงโทษผู้กระทำความผิดทดแทนการลงโทษโดยใช้เรือนจำ ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยได้นำหลักการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดไว้ในค่ายทหารมาใช้ในการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดในคดีอาชญากรรม ซึ่งเป็นวิธีการที่ช่วยแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดได้ แต่ประเทศไทยได้นำการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในค่ายทหารนี้มาใช้กับคดีอาชญากรรมเท่านั้น ในขณะที่บางประเทศมีการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดอาญาไว้ในค่ายทหารเกือบทุกประเภท ดังนั้น จึงควรนำมาตรการทางกฎหมายเรื่องการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดมาใช้กับความผิดฐานอื่นๆด้วยในคดีอาญาของประเทศไทย

จากการศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในค่ายทหารของต่างประเทศ เห็นควรจะนำมาใช้กับผู้กระทำความผิดในคดีอาญาของประเทศไทยดังนี้

ให้นำมาตรา 89/2 ในกรณีศาลจะพิจารณาสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำโดยกำหนดให้ในกรณีมีความจำเป็นที่จะใช้สถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำมาใช้ได้โดยไม่ต้องมีการจำคุกมาแล้วระยะหนึ่งก่อน ทั้งนี้ ให้นำค่ายทหารมาเป็นสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำตามกฎหมายที่ปลัดกระทรวงจะต้องประกาศ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงลักษณะของการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในค่ายทหารที่มีการบังคับในต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา แคนาดา หรืออังกฤษ ต่างก็ใช้การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในค่ายทหารกับคดีที่ไม่ร้ายแรง หรือลักษณะนิสัยของผู้กระทำความผิดโดยแท้มิใช่ผู้กระทำความผิดโดยสันดาน แต่ทั้งนี้การใช้ค่ายทหารเป็นสถานที่ทางเลือกศาลแทนการลงโทษในเรือนจำแล้วของประเทศไทยเราตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/2 สามารถนำมาใช้ได้กับความผิดทุกประเภทแต่การที่จะนำสถานที่อื่นมาใช้ได้ต้องปรากฏว่าเป็นกรณีจำเป็นเท่านั้น ดังนี้เอง หากนำค่ายทหารมาใช้เป็นสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำดังกล่าวก็ควรจะคัดเลือกบุคคลที่มีสภาพร่างกายที่แข็งแรงพร้อมต่อการฝึกฝน

โดยประเภทของบุคคลที่จะได้รับการควบคุมตัวในค่ายทหาร เมื่อพิจารณาจากประเทศสหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษแล้ว พบว่าการควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในค่ายทหารนั้น เป็นวิธีการลงโทษที่ให้ความสำคัญกับเยาวชน ประกอบกับค่ายทหารเป็นการฝึกระเบียบวินัย ต้องมีความพร้อมทางด้านร่างกาย ดังนั้นผู้กระทำความผิดที่เหมาะสมในการมาควบคุมตัวในค่ายทหารจึงควรเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ ซึ่งต้องไม่เป็นผู้ที่มีร่างกายพิการ ทูพลภาพ ไม่เป็นผู้เจ็บป่วย หรือโรคติดต่อร้ายแรง และไม่เป็นผู้มีจิตบกพร่อง หรือจิตประสาทด้วย

กิจกรรมที่ทำในระหว่างการควบคุมตัวในค่ายทหาร ควรมีการฝึกระเบียบวินัย อบรมจริยธรรม รวมถึงการให้ความรู้ ฝึกวิชาชีพ เพื่อให้เขาได้กลับคืนเป็นคนดีต่อสังคมและสามารถนำความรู้ที่ได้จากการควบคุมตัวไปเป็น อาชีพภายหลังจากการปล่อยตัวได้ต่อไป

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการควบคุมตัวในค่ายทหารคือกองทัพเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมตัวเนื่องจากมีกำลังเจ้าหน้าที่ และสถานที่เหมาะสมสำหรับการใช้ในการควบคุม ทั้งนี้เนื่องจากกองทัพได้มีส่วนร่วมการฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดคือโรงเรียนวิวัฒน์พลเมือง

การควบคุมตัวผู้กระทำความผิดในค่ายทหารเป็นการช่วยให้ผู้ที่ไม่ควรได้รับโทษจำคุกในเรือนจำได้รับโทษที่เหมาะสมกับความผิดอีกทั้งไม่การสร้างรอยมลทินแก่ผู้กระทำความผิดอีกด้วย และยังเป็นส่วนช่วยในการลดความแออัดในเรือนจำประกอบกับลดภาระค่าใช้จ่ายของรัฐได้อีกส่วนหนึ่ง

5.2 ข้อเสนอแนะ

สถานที่ค่ายทหารหากเป็นสถานที่ทางเลือกที่ศาลจะลงโทษกับผู้กระทำความผิดแทนเรือนจำถือเป็นแนวคิดใหม่ในการเพิ่มทางเลือกให้ศาล และเป็นการลดความแออัดขัดเคียดในเรือนจำ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ แก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อจากมาตรา 89/2 ดังนี้

“ ในกรณีที่มีความจำเป็น เมื่อพนักงานอัยการ ผู้บัญชาการเรือนจำ หรือเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่จัดการตามหมายจำคุกร้องขอ หรือเมื่อศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งให้จำคุกผู้ซึ่งต้องจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก โดยวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไปนี้ก็ได้

(1) ให้จำคุกไว้ในสถานที่อื่นตามที่บุคคลดังกล่าวร้องขอหรือตามที่ศาลเห็นสมควร นอกจากเรือนจำหรือสถานที่ที่กำหนดไว้ในหมายจำคุก ทั้งนี้ ลักษณะของสถานที่ดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงซึ่งต้องกำหนดวิธีการควบคุมและมาตรการเพื่อป้องกันการหลบหนีหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นด้วย ”

จากข้อความดังกล่าวข้างต้น ขออธิบายดังนี้ คือ เนื่องจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ศึกษาการที่จะสามารถนำสถานที่อื่นที่ใดที่เหมาะสมบ้างในการจำคุกผู้กระทำความผิดแทนการนำเข้าเรือนจำ จึงศึกษาจากกฎหมายต่างประเทศก็พบว่า สถานที่ค่ายทหารนั่นเองที่เหมาะสม ดังนั้น ในกฎกระทรวงที่จะเป็นตัวกำหนดว่าสถานที่ใดได้บ้างที่จะสามารถนำมาเป็นสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำได้จึงต้องกำหนดให้ค่ายทหารเป็นสถานที่อื่นตามมาตรา 89/2 ด้วย

ดังนั้น ควรกำหนดแนวทางในการนำมาตรการควบคุมตัวในค่ายทหารมาใช้อย่างเป็นทางการและเหมาะสมกับผู้กระทำความผิดที่มีความจำเป็นจริงเท่านั้น และการควบคุมตัวในค่ายทหารนั้นถือเป็นเรื่องใหม่ที่ควรมีการจัดอบรมผู้พิพากษาเพื่อทำความเข้าใจในเรื่องนี้อย่างละเอียด ทั้งนี้เพื่อให้เป็นไปในแนวทางที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการบังคับใช้

กล่าวโดยสรุป เนื่องจากกฎหมายไทยได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับสถานที่อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำ อยู่แล้วในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 89/2 เพื่อให้การใช้กฎหมายมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้เขียนจึงเสนอแนะแนวทางเพื่อเป็นทางเลือกให้กับศาลในการใช้สถานที่ อื่นที่ไม่ใช่เรือนจำมาเป็นสถานที่ทดแทนการลงโทษจำคุก ในเรือนจำ ซึ่งถือเป็นมาตรการลงโทษ ระดับกลาง ของต่างประเทศที่กำหนดให้ค่ายทหารมาใช้ได้ เพื่อให้ผู้กระทำผิดได้รับสถานที่ที่ เหมาะกับความผิดอย่างแท้จริงเนื่องจาก ผู้กระทำผิดบางประเภทนั้นไม่ควรได้รับโทษถึงจำคุกใน เรือนจำ จากการศึกษาการควบคุมตัวในค่ายทหารหากเป็นทางเลือกของศาลในการที่จะสามารถ เลือกเป็นสถานที่อื่นที่จำคุกได้นอกจากเรือนจำลงโทษผู้กระทำผิดได้ผู้เขียนเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ ต่อกระบวนการยุติธรรมของไทยเป็นอย่างมาก